

STABILIZACIJA PO SPREJETIH UKREPIH

Denar za železnice

Predsedstvo samoupravne interesne skupnosti za železniški in luški promet SR Slovenije je na seji 5. septembra, med drugim obravnavalo več informacij v zvezi z razreševanjem gospodarskega položaja Železniškega transportnega podjetja Ljubljana.

Predsedstvo je ugotovilo, da je sprejetje družbenega dogovora o ekonomskih ukrepih za zagotovitev normalnih pogojev poslovanja železnic, sprejemanje samoupravnih sporazumov o združenju sredstev za pokrivanje dela stroškov infrastrukture do leta 1980 ter zakonov o tem, omogočilo urejanje položaja železnice in Luke Koper, o čemer pričajo tudi poročila o poslovanju železnice v minulem polletju. Tako bo lahko samoupravna interesna skupnost za železniški in luški promet v prihodnje, poleg normativnih aktov, povelila več pozornosti svojim osrednjim nalogam, to je uveljavljanju zakona o združenem delu, dohodkovnim odnosom in nadaljnji samoupravni organiziranosti, predvsem pa nadaljnemu in tesnejšemu povezovanju uporabnikov in izvajalcev storitev.

Poslovanje Železniško transportnega podjetja Ljubljana je bilo v prvem polletju razmeroma ugodno, saj je celotni prihodek znašal 2 milijardi 32 milijonov dinarjev, oziroma 49,1 odstotka načrtovanega za leto 1977. Tudi stroški so skoraj enaki načrtovanim. Za prvo polletje letošnjega leta znašajo milijardo 994 milijonov dinarjev ali 49,5 odstotka načrtovanih. Potniški promet je nekoliko manjši, povečal pa se je tovorni promet, kjer je bilo opravljenega za 8,2 odstotka več dela kot v enakem obdobju lani. Zmanjšale so se zamude vlakov, ki jih skoraj ni bilo, večje pa so bile hitrosti vlakov. Kljub temu pa so ob tem opozorili na težave, zlasti pri razkladanju vagonov ob sobotah in nedeljah, na nekaterih postajah.

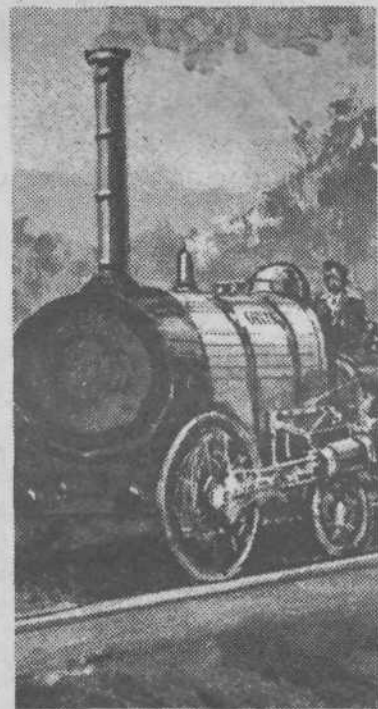
Kritični pa so letošnji rezultati za prvo polletje v koprski Luki. Do konca junija je bilo pretovorjeno kar za 12 odstotkov manj blaga kot v lanskem prvem polletju. Luka je izpolnila v prvem polletju plan izvoza za 49 odstotki, plan uvoza za 39 odstotki, plan tranzita pa komaj za 39 odstotki. V pripravi je program ukrepov za izboljšanje položaja Luke, ki ga bo predsedstvo SIS obravnavalo na svoji bližnji seji v Kopru. Na seji pa so dali soglasje k sklepu združenja pomorskih luk, da se storitve v mednarodnem prometu blaga povečajo za 8,5 odstotka, v tranzitnem prometu pa za 10 odstotkov.

Na seji predsedstva so obravnavali tudi informacije o izvajanju nalog iz dokumentov družbenega plana SR Slovenije, za področje železniškega gospodarstva v letu 1977. Pri tem so ugotovili, da mo-

dernizacija železnice še vedno zelo zaostaja za sprejetim programom razvoja, vendar bo zaostanek do konca leta že zmanjšan v primerjavi z letom 1976. Pri sredstvih SIS za železniški in luški promet se je stanje v letu 1977 izboljšalo z dokončanjem postopka sprejemanja samoupravnih sporazumov za razrešitev gospodarskega položaja ŽTP Ljubljana, vendar trenutno še ni zagotovljen dotok vseh predvidenih sredstev. Po sprejetem zakonu bodo tisti, ki samoupravnega sporazuma niso podpisali, poravnali zapadle obveznosti za leti 1976 in 1977, v treh enakih obrokih, do konca leta 1977, v republiki pa se bo potrebno čimprej dogovoriti, kako priti do realizacije tistih prispevkov, ki so bili s samoupravnimi sporazumi dogovorjeni, niso pa bili realizirani.

Ob tem je predsedstvo ugotovilo, da so z domačimi bankami pogodbe o posojilih za modernizacijo železnic v glavnem sklenjene, veliki zastoji pa so pri posojilih tujih bank. Čeprav je predvideno, da bi tuje banke v obdobju 1976-1980 posodile okrog 2,4 milijarde dinarjev za modernizacijo železnic, je doslej uresničenih komaj šest odstotkov tujih posojil.

M. B.

IZ GLASIL V ZDRUŽENEM DELU – IZ GLASIL V ZDRUŽENEM DELU – IZ GLASIL V ZDRUŽENEM DELU – IZ GLASIL V ZDRUŽENEM DELU –

Obveščanje v združenem delu iz dneva v dan pridobiva na kvantiteti in kvaliteti, kar posebej zadeva glasila. Zato ni bilo težko tudi v vročih počitniških mesecih zaslediti vrsto dobrih in koristnih prispevkov, od katerih bi v tej številki opozorili samo na nekaj, po našem mnenju, najbolj aktualnih. Predvsem bi omenili prispevek urednice Signalov, glasila delavcev TOZD in delovne skupnosti skupnih služb Podjetja za PTT promet Ljubljana, Zora Šemrl, o obveščanju v združenem delu, prispevek P. Petkova objavljene v KO-TU, glasilu delovne skupnosti Koteks Tobus.

Zora Šemrl v svojem prispevku med ostalim omenja nedavni razgovor urednikov glasil v združenem delu s Francem Šetincem, sekretarjem izvršnega komiteja predsedstva CK ZKS, v Kliničnem centru v Ljubljani. Na sestanku so poudarili, da imajo glasila v združenem delu zaradi množičnosti in neposrednosti izredno vlogo v našem sistemu, ker so na prvih položajih boja za socialistične samoupravne odnose. So sestavni del zavestnih socialističnih sil s posebno obliko boja za nove družbeno-ekonomske odnose. Zora Šemrl nadalje povzema, da morajo biti glasila

usmerjena k resničnim interesom in potrebam delovnega človeka, zlasti pa morajo krepiti zavest samoupravljalca v temeljni organizaciji in v družbi. Merilo kvalitete in vloge glasila v združenem delu je boj za konkretne spremembe v naši družbi. V nadaljevanju pa se je urednica Signalov dotaknila tudi problema obveščanja v lastni delovni organizaciji ter predlaga predvsem izpopolnjevanje ustnega obveščanja, ker je, po njenem mnenju, takšna informacija hitrejša, krajša, bolj jedrnatna in jo je navadno možno takoj uresničiti.

Podjetje za PTT promet v Ljubljani, ki je bilo ustanovljeno ob decentralizaciji leta 1961, je zajelo območje takratnega ljubljanskega okraja ali 14 občin s približno 440.000 prebivalci. Na podlagi ustavnih dopolnil v letu 1973 in samoupravnega akta o združitvi TOZD v podjetje so bile leta 1974 ustanovljene bazične TOZD: TOZD PTT Ljubljana z občinami Center, Vič, Šiška, Moste, Bežigrad in Litija, TOZD PTT Vrhnika, TOZD PTT Domžale, TOZD PTT Kočevje, TOZD Telegraf in telefon Ljubljana, TOZD Poštno prometni center Ljubljana, TOZD PTT servis Ljubljana in Delovna skupnost skupnih strokovnih služb. V združenem podjetju, v katerem delujejo vsi organi samoupravljanja, je zaposlenih okrog 2000 delavcev.

Od ustanovitve podjetja leta 1961, ko je bilo PTT omrežje zelo slabo razvito, so tehnično opremo in prostore močno modernizirali. Za vse pošte na sedežih občin in Telekomunikacije II so zgradili nove stavbe. Dostavo so pospešili z uvedbo mopedov in avtomobilov. V dnevno dostavo pošte je tako vključenih od 440.000 prebivalcev kar 425.000 prebivalcev. V telegrafskem prometu so z razširitvijo in avtomatizacijo naprav uspeli doseči 38 krat večjo storitev, v telefoniji pa 12 krat več, kot v začetku. Na ljubljanskem področju je danes 50.917 telefonskih priključkov, a še vedno premalo. Na vseh relacijah med glavno avtomatsko telefonsko centralo in

Lepi načrti PTT

Marsikdaj, kadar tožimo nad preobremenitvijo telefonskega prometa ali čakanjem pred poštnimi okenci, pozabljamo, da je vendar služba PTT pri nas naredila v minulih letih ogromen napredek in da samo zaradi vse večjih potreb prometa včasih ne more dohajati tempa.

vozljiči, razen Litije, so položili omrežno skupinske kable. Do vseh vozelnih ATC so zgradili nove radiorelejne zveze s po 120 kanali. V Mostah so postavili najmodernejšo elektronsko centralo Metaonta 10 C.

Glede na to, da je PTT dejavnost posebnega družbenega pomena in povezana z utripom gospodarstva, je bila toliko potrebnejša ustanovitev posebne Samoupravne interesne skupnosti, za katero je ob ustanovitvi vladalo veliko zanimanje, pozneje pa so se partnerji slabo izkazali, ker niso izpolnili predvidenih obveznosti v sofinanciranju. Članstvo v skupnosti je seveda prostovoljno. Ustanovna skupščina, ki je bila lani, je spreje-

la zelo važen srednjeročni program razvoja PTT v Ljubljani, za čas od 1976 do 1980. Med lepimi načrti samoupravnega sporazuma o temeljih plana razvoja so tudi zapisali, da bodo na področju telegrafa do leta 1980 dosegli že 14 priključkov na 10.000 prebivalcev, oziroma, da bodo na področju telefona dosegli 20 telefonskih priključkov na 100 prebivalcev ter postavitev 772 javnih telefonskih govorilnic. Za izvedbo vsega programa razvoja bi bilo seveda treba kar precej sredstev, okrog milijardo 255 milijonov dinarjev, od česar bi šlo največ, to je 85%, prav za modernizacijo telefonskega prometa.

B.P.

OB RAZPRAVAH O SISTEMSKIH ZAKONIH

Letni oddih po delu?

Do 20. decembra bodo predvidoma v vseh organizacijah združenega dela izvedli javno razpravo o štirih pomembnih zakonih: o medsebojnih delovnih razmerjih, o samoupravni delavski kontroli, o volitvah in referendumu in drugih oblikah osebnega izjavljanja. Ponekod so že izoblikovali svoje pripombe. Tokrat bomo omenili nekaj zanimivih pripomb in predlogov k osnutku Zakona o delovnih razmerjih, ki jih bodo dali člani Delovne skupnosti skupnih služb Kliničnega centra v Ljubljani.

Delavci v tej delovni skupnosti se sprašujejo, če je delovni uspeh primeren kot merilo za določanje dopusta ali bi se dalo ta problem bolje rešiti. Tukaj lahko pride do

različnih subjektivnih ocen, kar vpliva na pravičnost in v tem primeru tudi na medsebojne odnose. V pripombi na 97. člen osnutka zakona pa menijo, da delavec lah-

ko, po zakonu o zdravstvenem varstvu (člen 63-68), tudi v primeru boleznih ožjega družinskega člana koristi bolniški stalež. Menijo, da je 97. člen pomanjkljiv, ker ni razumljiva obrazložitev, zakaj bi delavec moral v tem primeru koristiti svoj redni dopust. Sprašujejo se, zakaj se delavcu v takem primeru ne bi prekinil redni letni dopust oziroma se mu ta čas ne bi štel v letni dopust.

Kar zadeva vprašanje disciplinske komisije menijo, da bi se dolžnosti »zunanjih članov« morale točneje določiti. Sodelovanje teh bi morali predvideti edino v primeru obravnavanja hujših kršitev. Svoj predlog tudi natančno opredeljujejo in sicer: disciplinska komisija naj bi bila petčlanska (2 zunanja člana in 3 delavci TOZD oziroma delovne organizacije) in bi v primeru obravnavanja lažjih kršitev zasedala v sestavi treh zunanjih članov.

V nadaljevanju predlagajo, da bi morala biti odločba o prenehanju delovnega razmerja delavcu, po dopolnitvi polne pokojninske dobe (40 let – 35 let) dopolnjena tako, da v primeru, če bo delavec dopolnil 60 oziroma 55 let starosti, avtomatično preneha delovno razmerje. Tako bi omogočili lažje zaposlovanje mladim.

Te in podobne pripombe v drugih delovnih organizacijah kažejo na aktivnost in na vključevanje velikega števila delavcev v naši občini v javno razpravo o tako pomembnih zakonih, s pomočjo katerih bomo lažje delali odločali in živeli.

M. C. D.

Aktivnost mladih železničarjev

Svet ZSMS Železniškega gospodarstva Ljubljana je 5. septembra pripravil seminar o uresničevanju zakona o združenem delu. Seminarja se je udeležilo 55 članov iz osnovnih organizacij ZSMS Železniškega gospodarstva. Namen seminarja je bil, podrobneje seznaniti mladino na železnici o osnovnih izhodiščih za uveljavljanje zakona o združenem delu v železniških organizacijah in spremljajoči dejavnosti.

Svet ZSMS meni, naj bi se mladina na železnici prav tako kot druge družbenopolitične organizacije, aktivno vključila v iskanje konkretnih predlogov in rešitev za uresničevanje zakona o združenem delu. Tudi razprava na seminarju je pokazala, da so mladi zreli in voljni uresničiti to nalogo.

Magda Breznikar

Poleg različnih faktorjev, ki vplivajo na počutje delavca pri delu in uspešnost poslovanja, sodijo tudi medsebojni odnosi – pravi P. Petkovek v svojem članku o medsebojnih odnosih v kolektivu, ki je objavljen 8. avgusta v KO-TU. P. Petkovek omenja, da je več poskusov pokazalo, kako pomembni so medsebojni odnosi za produktivnost. Žal pa se pri vsakodnevnem življenju in delu tega premalo zavedamo. Po domače pravimo »VSAK ČLOVEK JE SVET ZASE«, zato v medsebojnih odnosih ni mogoče uporabiti šablona, pač pa terja od nas, da si prizadevamo razumevati sodelavca, sočloveka, znanca ali prijatelja. P. Petkovek omenja tudi dejstvo, da sodoben način proizvodnje nujno zahteva koordinirano delo večjega števila ljudi, ki so povezani v delovnem kolektivu. V takem kolektivu je možno, da obstaja več oblik medsebojnih odnosov. O sodelovanju govorimo takrat, kadar člani kolektiva želimo s skupnimi napori in delitvijo dela doseči isti cilj. Pri tekmovanju si dve ali več skupin prizadevajo doseči isti cilj, ki pa ni deljiv. Pri tem

načinu dosegamo družbeno koristne učinke pod pogojem, da se tekmovanje zaradi slabih metod ni izrodilo v škodljivo konkurenco, ki ima glavni namen uničiti nasprotnika.

Nadalje P. Petkovek omenja še dominacijo, to je vodstvo, ki nastane glede na položaj ali osebne karakteristike ter submisijo ali podrejenost, ki je lahko prostovoljna ali neprostovoljna.

Navedene osnovne oblike medsebojnih odnosov v kolektivu lahko odvisno od situacije – delujejo pozitivno ali negativno na motivacijo delavca. P. Petkovek med ostalim poudarja, da pravilnost teoretičnih dognanj psihologije o pomenu medsebojnih odnosov v kolektivu potrjuje vsakodnevna praksa in se sprašuje: »Ali smo mi, kot kolektiv, že v celoti doumeli pomembnost primernih medsebojnih odnosov?« Zaključiti pa z besedami: »Prizadevajmo si, da v bodoče, še bolj zavzeto kot dosedaj, damo svoj doprinos za resnično tovariške – sočloveške medsebojne odnose na osnovi medsebojnega razumevanja, odkritosrčnega sodelovanja in spoštovanja.«

Celovito obravnavanje varstva okolja pri delu se ne omejuje zgolj na tehnične in higienske pogoje dela, meni M. F. v svojem prispevku za avgustovsko številko NAŠEGA RADARJA. Nadaljuje, da je treba pri tem upoštevati vse tiste tehnološke, organizacijske, pravne, ekonomske in psihološke dejavnike v delovnem procesu, ki oblikujejo »delovno sredino«.

M. F. v nadaljevanju navaja zahteve in naloge, ki jih je treba izpolnjevati, da bi zagotovili varno delovno okolje:

- treba je organizirati, voditi in opravljati delovni proces tako, da je delo predvsem varno,
- uvajati in usposabljati ter razporejati delavce tako, da bodo sposobni biti pri delu zbrani, pozorni, pa tudi zadovoljni,
- preprečevati, omejevati negativne posledice delovnega procesa in delovnega okolja,
- spremljati tudi delavceve življenjske razmere, ki vplivajo na njegovo delo.

M. C. D.